

dobro katoliško ljudstvo, sredstva so njim pa obrabljene židovske fraze, katere so pobrali iz knjig in časopisov naših najhujših narodnih in verskih, političnih in gospodarskih sovražnikov.

Gorje njim, nehvaležnim otrokom! Njih ravnanje nosi znak otroške razposajenosti; opravičiti se da nekoliko samo z znanimi besedami, da »ne vejo, kaj delajo.« Da, gorostasen nevednež ali pa skrajno hudoben obrekovalec je omilovanja vreden pisatelj, ki je v nekem slovenskem listu predlagal, naj se povrnemo zopet v paganstvo.

Ljudstvo slovensko, ne daj se zapeljati. Bodi dober otrok svoje preblage matere! V apologetičnih pogovorih boš videlo, kaj je za vse človeštvo, in posebej i za tebe, storila katoliška cerkev.

Ljubilo si jo do sedaj, srčneje ljubilo jo boš odslej!
Dr. A. M.

Gospodarske stvari.

Nekaj črtic o trti in vinu.

(Dalje.)

Iz Azije se je vpeljala vinoreja na Grško. Mnogo nam ve pripovedovati o vinu in grozdju stari Homer. Italija pa je dobila trto iz Grškega. Okoli Kristusovega rojstva je bilo v Italiji strašno veliko vina. Cesarji so dajali ljudstvu obede, kjer se je mnogo vinske kapljice popilo. Za vsako dvorano sta bila odločena dva soda. V cesarskih kletah je torej moralo biti dovolj te priljubljene tekočine.

Zanimiva je sledeča pripovedka: Okoli bolsenskega jezera v Italiji raste tako imenovano montefijaskonsko vino, ki se tudi »est, est, est,« imenuje. Neki vitez se je hotel sam prepričati, kje na svetu raste najbolje vino, ter je s svojim slugom potoval po vinskih krajih od kleti do kleti. Sluga je hodil vedno nekoliko pred njim, poskušal vina in kjer je našel dobro kapljico, zapisal je na kletna vrata »est,« kar se pravi, bo že — namreč, da se da piti. Ko pa Montefijaskonca poskusi, se mu tako dober zdi, da trikrat zapiše »est«. Pa tudi njegovemu knezu se kapljica dopade. Zatorej ostane tam in tako dolgo pije, da ga v kratkem potem pokopajo. Njegov verni sluga pa mu da postaviti spominček z napisom: »Est, est, est, zavoljo prevelike est, je moral moj gospod pod grudo zlest!«

Iz Italije je prišla trta na Španjsko. Ob reki Ebro se zelo veliko vina pridela. Pripoveduje se, kar je skoraj neverjetno, da je l. 1858 nek bogataš svoje vinograde, ki so obetali sicer obilno trgatve, pa se zavoljo prevelike suše hoteli posušiti, močil z vinom, ker mu je bolj po ceni prišlo, kakor da bi dal vodo od daleč privržati. Leta 1860 so ravnotam zavoljo suše prilivali apno vino, ter tako več hiš postavili, katerih apno je bilo z vinom pomešano.

Leta 600 pred Kristusom najdemo gorice že na Francoskem. Za časa rimskega cesarja Domicijana, ki je vladal od leta 81 do 96 po Kristusu, je bilo na sedanjem Francoskem in sploh v obče na rimski zemlji toliko trsja, da ga je dal cesar polovico izpipati in polje narediti iz strahu, da bi zavoljo prevelikih goric premalo kruha ne zrastle in tako lakota nastala.

Tudi na Nemškem, kakor tudi v naših deželah so zasadili Rimljani prve trte. Mnogo se je za vinograde briga Karol Veliki, ker je dal povsod, kjer je bilo mogoče, zasaditi vinograde.

V sedanjem času je pri nas imenitno tako imenovano prelatsko vino, ki raste pri Klosterneburgu na Nizjem Avstrijskem. V hladnih letih pa je vino gori zelo kislo. Leta 1539 in 1540 je bilo veliko vina. Ko neki grajščak svoje starine prodati ne more, da bi imel sode za trgatve, naloži podložnim, da mu morajo za roboto izpiti vino. Zraven jim še da slan rib in sira. Večinoma

kmetov se pa upijani in stepe. Drugi dan jih pelje berič zavoljo tepeža pred sodnijo, kjer se jim od sodnika naloži kazen v denarju. Na ta način si je grajščak izplačal vse vino ali ga, boljše rečeno, na goljufni način prodal.

Na Ruskem imajo, posebno okrog mesta Astrahana lepe vinograde. Tu je leta 1613 neki redovnik prve trte zasadil. Od tod se mnogo grozdja pošilja na vse strani sveta. Da pa grozdje sveže celo leto ali še več let ostane, mora biti celo in nepokvarjeno in nedotakljivo. Vlada se navadno v velike vrče vrsto za vrsto, med katere, kakor prav dobro tudi med posamezne grozde, prosa nasujejo, da jagode v dotiko ne pridejo. Napolnjeno posodo pa dobro zavežejo, da ne pride zrak do grozdja.

Ako grozdje stiskamo in delamo vino, nam še ostanejo tropine. Kaj pa naj s temi naredimo? Pri nas se navadno še enkrat presekaajo, vložijo, da se oteče, ako je še kaj v njih, potem pa vržejo v vinograd ali pa na gnoj. To pa ni nikakor umno. Drugi žejejo iz tropin žganje. To je že boljše. Francozi delajo iz tropin, kakor iz drož žganje konjak. Ako se rabijo tropine za žganje, morajo se takoj sveže iz stiskalnice natlačiti, v sode, ki se morajo dobro zadeti, da ne pride zrak do njih, ker bi se drugače izkisale in bile nerabljive. Francozi so bili prvi, ki so začeli tropine drugače porabljati. Ako namreč tropine še tako zvesto stiskamo, še vedno ostane v njih nekaj vinskih tvarin, kakor sladkorja, dišečin, česlovine, izvlečnic in drugih. Sprva so francoski gospodarji puščali tropine vincarjem. Ti pa so na nje nalivali vode, jih nekoliko dni namakali, ter si tako naredili neko vrsto vina, ki ga pikola imenujemo. (Konec prih.)

Dopisi.

Iz Celovca. (Število bogoslovcev. — Maša zadušnica.) V celovško duhovno semenišče je vstopilo letos 20 gg. abiturientov, med katerimi je 11 Slovencev, ostali Nemci. Imena prvih so: Bauman Martin od Sv. Lovrenca na Dravskem polju, Dobrovnik Simon iz Prevalj, Drevenšek Ivan iz Leskovca pri Ptuj, Hojnik Ivan iz Rude, Hornböck Ivan iz Št. Janža v Rožni dolini, Ilavnik Ožbolt iz Rebece pri Žel. Kaplji, Lasser Fr. iz Homa pri Prevaljah, Lavrinec Ferdinand iz Hrastnika na Štajarskem, Pavšič France iz Šiške pri Ljubljani, Rotter Rupert iz Jazbine pri Črni in Serajnik Ivan iz Št. Jakoba v Rožni dolini. Za nas koroške Slovence je gotovo veselo, da se je oglasilo toliko Slovencev, zlasti ker se, njih število v zadnjih letih zelo skrčilo, tako da se je bilo bati za naraščaj slovenskega duhovništva v tukajšni škofiji. Tembolj pa se smemo radovati sedaj, ko imamo v tukajšnjem bogoslovju 26, torej dobrih 37% vrlih mladih močij, ki so si izbrali geslo: »Vse za vero, dom, cesarja.« Tužni Korotan sme zaupljivo zreti na svoje bodoče voditelje. Med Slovenci je 7 Štajarcev in 3 Kranjci, drugi so domačini; število vseh Nemcev znaša 43, torej je vseh bogoslovcev 69. Od teh je 24 tujcev, ostali so domačini. Po posameznih letnikih se razdele tako-le: I. l. 20, II. l. 14, III. l. 21, IV. l. 14. Brez dvoma je to veselo znamenje za krško škofijo, kjer je še vedno občutno pomanjkanje duhovnikov.

Dne 11. oktobra t. l. se je opravila v tukajšnjem bogoslovju zadušnica za pokojno cesarico Elizabeto. Cela kapelica je oblekla žalovalno oblačilo; pred altarji so bile razprostrte črne preproge in ves kor je bil krog in krog črno preoblečen. Na sredi kapelice pa je stala bogato okrašena tumba (mrtvaški oder) s cesarskim orlom, okrog katere je gorelo 58 sveč. Črno mašo je pel ob asistenci č. gg. bogoslovcev tukajšni bogoslovski profesor o. Müllendorf. Pri maši in rekviemu so prav izborno peli gg. bogoslovci.

Zadušnice se je vdeležilo ravnateljstvo in vsi bogoslovci.

Iz Ljutomera. (Dr. Jan. Evang. Krek v Ljutomeru.) V nedeljo, dne 16. oktobra je imelo tukajšno politično in gospodarsko društvo shod pri g. Vaupotiču. K shodu je prihitel iz daljnega Dunaja sicer mladi, a sedaj najbolj znani slovenski drž. posl. dr. J. E. Krek. Zares očaral je nas z svojim navdušenim in prepričevalnim govorom. Žal, da nam je moral dokazovati le žalostno resnico, da Slovenci v sedajšnjih razmerah v Avstriji nimamo nič posebnega pričakovati in sicer zato ne, ker nič ne pomenjamo. Pri sedajnjem vladnem sestavu namreč pomenjajo le tisti narodi kaj, ki imajo veliko obrt in veliko trgovino, kratkorečeno tisti, ki imajo kapital. Slovenci vsega tega nimamo. Mi nimamo ne velike obrti, ne velike trgovine in zato nič ne pomenjamo. Tem manj pa še pomenjamo zategadelj, ker je birokracija t. j. uradništvo prijazna le kapitalistom, nam pa je sovražna.

Pomoč zoper te žalostne razmere je toraj le v tem, da delamo z vso močjo, da se namesto sedajnjega liberalnega, nam sovražnega vladnega sistema uvede drugi nam Slovincem prijaznejši in pravičnejši sestav. Ob enem je treba delati tudi, da se zboljšajo naše gospodarske razmere po zadrugah. Zadruga bodo povzročile, da bo imel kmet sam ves oni dobiček, katerega imajo v prvi vrsti le bogati židi in njihovi prekupei ali mešetarji. Če bodo posestniki združeni v zadrugah, bodo sami lahko naredili ceno svojim pridelkom, kakor živini, zrnju, vinu itd. ne pa židi, kateri sedaj delajo ceno vsem tem pridelkom. Zato vabi k sklepu gospod. govornik vse kmete v ljutomerski okolici, da se združijo v tako potrebnih, pa tudi jako koristnih kmečkih zadrugah.

Govor je bil v vsakem oziru izvrsten. Obžalovati je le, da je bilo primeroma malo poslušalcev. Zlasti Cvenarji, Cezanjevčani in Križevčani (od teh sta bila samo dva) so se odlikovali po svoji odsotnosti. Prav je torej storil gosp. dr. Rosina, da je vsem onim, ki niso prišli, izrekel očitno grajo. Upamo, da bo v drugič bolje, in to je tudi g. Kukovec sam g. dr. Kreku obljubil, češ da nas bo v prihodnje velika množica, ako nas še kedaj obišče. Po dokončanih besedah se je volil odbor politično-gospodarskega društva. Društvo torej vabi vse narodne može v in okoli Ljutomera, da pristopijo kot člani k temu društvu. Združeni v gospodarskem društvu lahko ustanovimo eno ali drugo zadrugo. Udnina za imovite člane znaša 1 gold. Za manj primožne se lahko zniža na 1 krono. Pristopajte pridno!

Iz Gradca. Kaj delamo? Dremujemo. To bi bil najbolj primeren odgovor nas graških Slovencev. Mnogo nas je in sicer mnogo več, kakor v marsikaterem okraju na Spodnjem Štajarskem Nemcev. In vendar, kak razloček med nami in spodnje-štajarskimi Nemci. Oni ne le, da sami trdno stojijo, temveč poslužujejo se tudi vseh dovoljenih in nedovoljenih sredstev, da svojo posest širijo, slovenski živeli pa ugonablajo. Žal, le prepogosto se jim njihove zlobne nakane uresničujejo.

Kako je pa z nami? Od vseh strani nam bije na ušesa bojni klic, ki preti ugonobiti vse kar je slovanskega, osobito pa še nas, uboge Slovence. Vse se oborožuje zoper nas, kar leze in kar gre. Razdivjana poulična druhal, kakor mogočni prusofilski renegati, vse kar na komando udriha po nas. Po vrh jim pa še vlada pomaga. Mi se pa za vse to niti ne zmenimo. Mirno gledamo žalostni osodi v obraz. Podobni smo jagnjetu, ki veselo skače ter ne ve, da je vedejo v mesnico. Niti na misel nam ne pride, da bi se postavili v bran. Pred kratkim je še sicer životarilo tukaj društvo »Edinost«, katero bi, ako bi imelo spretno vodstvo, lahko marsikaj storilo za naš občni blagor. Toda izginilo je, kakor kafr iz odprte posode. — Tudi nekateri višji slojevi radi pri polnih